

Петко Тодоров

Радост

Три години блян бленува витата лоза; три години как е оживял на сърце ѝ дъбът и по него мир не знай. Стволест, левент е дъбът – кой ще го погледне, да не му останат очите? – Зиме-лете в шума все: като пролет, докато овехтей ланшната премяна, току виж го пак в нова се закълтал. Няма в цяло пригорье тъдява равен нему.

Досети лозина копнеж дъбът и колкото бе висок, още по се издигна. Уж с върхове иска небото да мери, пък по цял ден свожда клоне към нея и щом нататък зад вършините слънце се заразтапя във вечерна зара, той подкача равна песен. Трепне от думите му изведнъж лозата, зашепне с тъмни листи, сепне се, послуша се – и отново пак поднови спрепната реч. „Един за друг родени“ – си думат цветя и рошави шубърци и ублажават ги. Нали едно е запитанье и милувки от този живот, дето остават! Ала стара приказка има: не питай само видяло, ами патило... Виж как поклаща насам-нататък върше тънката борика, явора намусен отстрани мълчи, а белостволата трепетлика таме в мрътвината с вятър и без вятър плещи своите прокоби, като махалинска клюкарка.

Трепетликина прокоба ли се сбъдна, или магия старата тинтява стори – скоро додеяха на дъбът нощи тихи и потаен шепот. Вирна той върше и нищо с поглед не можеше да го стигне. Лозата се съсухри: не смей дума да продума, ни вейки към него да вдигне. Струваше ѝ се: кукуряк ли из валоба надзърне, ней се присмива, червена кокона през ръжта ли отдолу изнича, нея дири да види. Не иска да знай дъбът, изправи стан, разпери клони – кой глава от валог или падини издигне, най-напред него да види. Като същински цар – щом в зори над гори изгрее слънцето, първом на негов връх слага златна корона, а отскочи ли остен-два към пладне – мантия от свилени лучи се сдипли по стройния му стан; денем и нощем орляк птички, избран хор, веселят все него.

Отдавна в песни и веселба дъбът забрави витата лоза, що кълнеше дните си под него. Корен забил в сърце на земята, той разпери клони, разкърши грани и затули ѝ последния слънчев зрак, бял свят вече да не види: крея, съхна лозата и сянка от нея вече не остана. Докато през тъмна нощ, прокуден харамия се свря под дъбът огнище да стъкне, та прекоси до корен лозата. С бистри едри сълзи заплака тя и занарежда клетва по клетва към дъбът. Червей сърце му да изгложде, лист по лист по гранки сред лято да повехне, като на стар калугер да се съсухрат мощите му, със земята равен да стане!...

Люта клетва – не дай боже от измамена първина! Още същото лято гръм от небо се откърти върху дъба. Ошмулиха се грани, зинаха хралупи и птичка, и песен край него заглъхна. Сегиз-тогиз угрижен гълъб

само прилетява на един клон; въздъхне няколко пъти и като че и той се убоява от тая пустош, отлита си пак.

Но веднъж във ведро утро, кога с леки крила полъхна през Балкана цветната пролет и събуди и цветя, и треви под дъбът – тя загали и стария корен на лозата и тънка лозина поднови коляното ѝ. Още лучите нестоплили лозата, и същинска майчичка, тя изви кръшен стан, усмихна се на слънцето и замаяна от радост, хвърли се да обвие снага о почернелия дъб, че в празника на пролетта се лесно забравят минали обиди и злосторства.

Зашушнаха пак мили думи; страстни прегръдки застискаха посърналия дъб; загали го, замилва го тя – с галене и милувки песен и радост отново в него да пробуди. Ала той гледа с изсъхнали клоне – ни на привет отвръща, ни на милувка се усмихва.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Инна Атанасова

Публикация

П. Ю. Тодоров, Събрани произведения в три тома; „Български писател“, С. 1957

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7485>]